De Tweede Kamer – bureau Woordvoering
t.a.v. de heer Buma
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 14 november 2025
Betreft: Inbreng NIP t.b.v. de formatieonderhandelingen - Psychologische expertise voor een veerkrachtige samenleving

Geachte heer Buma,

Namens het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) willen wij u graag, mede namens onze ruim 17.000 leden, enkele concrete aanbevelingen meegeven voor de kabinetsformatie. Wij hopen dat deze punten worden meegenomen in de gesprekken over een nieuw regeerakkoord. Kinderen en jongeren ervaren grote mentale druk, het aantal werkenden met burn-out klachten is hoog, mensen maken zich zorgen over wat er in de wereld gebeurt en de zorg heeft te maken met schaarste aan middelen en menskracht. Psychologen kunnen op meerdere vlakken het verschil maken in de samenleving. Investeren in psychologische expertise loont, zowel binnen als buiten de zorg. Daarom doen wij – het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) - een aantal concrete aanbevelingen richting de formatieonderhandelingen.

Onze adviezen aan een nieuw kabinet, hieronder nader toegelicht, luiden als volgt:

1. Investeer in preventie en mentale gezondheid;
2. Faciliteer voldoende opleidingsplaatsen voor psychologen;
3. Zet in op sterk vakmanschap van psychologen;
4. Maak meer gebruik van psychologische expertise bij maatschappelijke vraagstukken.

1. **Investeer in preventie en mentale gezondheid**

Het vroegtijdig inzetten van goed opgeleide psychologen maakt het mogelijk verzuim en klachten te voorkomen, problemen tijdig te signaleren en passende zorg te bieden, inclusief nazorg en terugvalpreventie. Zo kunnen ernstigere problematiek en hogere kosten worden voorkomen.

Onze aanbevelingen:

- Zorg in het begin van het zorgproces voor goed opgeleide (BIG, SKJ, of NIP geregistreerde) psychologen om toe te leiden naar passende zorg met daarbij voldoende tijd en ruimte voor (psycho)diagnostiek;
- Investeer gericht in mentale gezondheid door middel van een domeinoverstijgend preventiefonds dat inzet op de drie niveaus: preventie, versterken mentale gezondheid en aanpassingen in de omgeving voor echte systeemverandering;
- Veranker de positie van school- en studentenpsychologen, zodat zij structureel en duurzaam kunnen bijdragen aan de mentale veerkracht van kinderen en jongeren in het onderwijs. Door mee te denken over schoolbeleid en door openheid over mentale problemen te versterken;
- En zorg voor goede kennisdeling door het financieren van programma's en het delen van *good practices* zoals Mental Health First Aid en 1001 kritieke dagen.

2. **Faciliteer voldoende opleidingsplaatsen voor psychologen**

Van links tot rechts zien wij in de partijprogramma's de wens om de zorgkosten aan te pakken en de wachtlijsten te verkorten. Het is hiervoor van groot belang het tekort aan gezondheidszorg (gz)-psychologen en kinder- en jeugdpsychologen aan te pakken. De huidige tekorten leiden namelijk tot onwenselijke gevolgen voor de cliënt, zoals lange wachtlijsten, ondermaatse kwaliteit van zorg en onnodige verergering van klachten of niet tijdig afsluiten van de behandeling. Ook voor het maken van een goede inschatting en toeleiding naar passende zorg en de begeleiding van andere professionals is het aantal gz-psychologen en kinder- en jeugdpsychologen van belang.

Let wel: Niet het absolute aantal masterpsychologen, maar het aantal opleidingsplekken tot gz-psycholoog is het probleem. De beschikbare capaciteit wordt dus onvoldoende benut.

Onze aanbevelingen:

- Verhoog het aantal opleidingsplekken voor gz-psychologen conform de onafhankelijke ramingen van het Capaciteitsorgaan. Oftewel: benut het bestaande macrokader voor medische vervolgopleidingen zo optimaal mogelijk;
- Investeer in goed opgeleide psychologen en regiebehandelaren in de jeugdhulp, het onderwijs, de langdurige zorg, de revalidatie, de ziekenhuiszorg en in de ggz. Volg ook op dit punt de raming van het Capaciteitsorgaan integraal op;
- En investeer ook in de opleiding van Kinder- en jeugdpsychologen en schoolpsychologen. Zorg dat ze optimaal worden ingezet: ook aan het begin van trajecten, bij het inschatten wat nodig is.

3. **Zet in op vakmanschap van psychologen**

Psychologen worden gehinderd in professionele uitvoering van hun werk. Minder administratie, meer autonomie om te handelen op basis van hun expertise, meer medezeggenschap en investering in ontwikkeling en innovatie zijn essentieel om het werkplezier te vergroten en werk efficiënt uit te blijven voeren.

Onze aanbevelingen:

- Blijf focussen op de ambities en uitvoering van het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA), het generiek Kompas Ouderenzorg, de toekomstagenda gehandicaptenzorg en de Hervormingsagenda Jeugd en het rapport van commissie Van Ark;
- Zorg concreet voor het verminderen van administratieve lasten, vergroten van autonomie, medezeggenschap en ontwikkeling van psychologen;
- En zet in op innovatie in de zorg en faciliteer organisaties bij de benodigde transitie.

4. **Veranker psychologische expertise bij maatschappelijke vraagstukken**

Psychologen zijn experts in omgaan met emoties, gewoonten en gedragsverandering die bij maatschappelijke uitdagingen spelen. Daarmee speelt de psychologie een sleutelrol bij uitdagingen zoals omgang met geopolitieke spanningen, bestaanszekerheid, klimaatverandering, leven in een diverse samenleving en het herstel van vertrouwen in de overheid. Psychologen leveren cruciale kennis voor effectieve interventies in de gehele beleidscyclus. Onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek is daarbij essentieel om *science-based* oplossingen te ontwikkelen voor maatschappelijke vraagstukken.

Onze aanbevelingen:

- Stimuleer en veranker actieve samenwerking tussen psychologen en overheid, bijvoorbeeld als het gaat om regelgeving rond reclame, (jongeren en) sociale media, verslaving, financiële educatie en het creëren van een gezonde leef-, leer- en werkomgeving;
- Veranker mentale gezondheid in alle beleidsdomeinen door vooraf de maatschappelijke impact van beleidskeuzes op mentale gezondheid te beoordelen;
- En geef ruimte en financiële middelen aan onafhankelijk internationaal wetenschappelijk onderzoek vanuit de psychologie.

Conclusie
Psychologische expertise over persoonlijke, sociale en omgevingsfactoren die een rol spelen in ons gedrag is essentieel voor het versterken van mentale gezondheid, het verbeteren van de zorg en het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken in onze samenleving. Gerichte investeringen in preventie, vakmanschap, opleidingscapaciteit en *science based* praktijkkennis en onderzoek zijn daarbij cruciaal. Zo bouwen we samen aan een veerkrachtig Nederland.

Wij hopen dat u deze aanbevelingen wilt meenemen in uw opdracht en danken u voor uw inzet voor een toekomstbestendig kabinet.

Vriendelijke groet,

Monique Rook
Directeur Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)